

zullen blijven. De redactie wilde u dit verhaal niet onthouden.....

Libellen

Nu ruim 48 jaar geleden, in februari 1959, werd ik als jonge onderwijzer uitgezonden naar het toenmalige Nederlands Nieuw-Guinea. Ik kreeg de vierde klas van de Openbare Lagere School-B in Hollandia, de hoofdplaats. In mijn klas zaten voornamelijk Papoea-kinderen, zo ongeveer de liefste en leergierigste leerlingen uit mijn loopbaan. Ordeproblemen kende ik niet. Voor deze kinderen was ik de wijze man uit Nederland aan wiens gezag ze zich zonder meer onderwierpen. Vol geestdrift stortte ik me op mijn didactische en pedagogische taak. Elke dag weer tussen 8 en 1 uur. Ik genoot.

De weg naar school liep over een braakliggend terrein. Na een warme schooldag naar huis lopend zag ik een paar van mijn leerlingen in het veld rondscharrelen. Behoedzaam slopen ze rond en schenen af en toe iets met een snelle beweging uit het hoge gras op te pakken. Nieuwsgierig naderbij komend zag ik dat ze libellen vingen. Prachtige, grote, sierlijke insecten. Die kwamen er veel voor en ik kon met genoegen zo'n beestje van dichtbij bewonderen want ze waren niet schuw. Mijn leerlingen hadden andere bedoelingen. Tot mijn afschuw ontdekte ik dat ze hun vangst van kop, vleugels en achterlijf ontdeden en het overblijvende borststuk als kralen aan een touwtje regenen. Verontwaardigd over zo'n zinloze wreedheid

Zadellibel op de Kampina

sprak ik ze toe. Ik zal er zeker ook met opgeheven wijsvinger gestaan hebben. Zwijgend hoorden ze me aan, de grote zwarte ogen vol onbegrip. Gedwee dropen ze af. Geen woord of gebaar van protest. Tevreden liep de jonge pedagoog naar huis.

Toen ik de volgende dag bij collega's dit voorval ter sprake bracht, vertelden ze mij lachend dat de kinderen bezig waren hun lunch bij elkaar te vangen. Gefrituurde libel kan gegeten worden. Normen en waarden – je kunt ermee blunderen.

R. Binkhuijsen, Waddinxveen

Op vrijdag 18 mei 2007 hebben wij een tijdens een libelleninventarisatie één mannetje Zadellibel (ANAXEPHI) aangetroffen op de Kampina (Midden-Brabant). Bureau Natuurbalans/Limes Divergens doet hier in opdracht van Natuurmonumenten onderzoek naar de libellenfauna op de vennen.

Naast grote aantallen Viervlekken (LIBEQUAD) en Noordse witsnuitlibellen (LEUCRUBI) viel ons oog op één enkele Aeshnide. Deze libel viel op door het duidelijk zichtbare blauwe "zadel" op de basis van het achterlijf. Een dergelijk opvallende blauwe basis van het achterlijf is aanwezig bij slechts twee (zeldzame) soorten: de Zuidelijke keizerlibel (ANAXPART) en de Zadellibel (ANAXEPHI).

We hebben het patrouillerende mannetje geruime tijd

met de verrekijker kunnen volgen en de in de bekende veldgidsen vernoemde kenmerken gecontroleerd:

- Het borststuk grauw geelbruin, zeker niet groen.
- Het blauwe zadel alleen op het tweede

Foto: D. Schut. Het terrein waar de zadellibel is aangetroffen

segment; Segment 3 was geheel donkerbruin.

- Geen blauw of groen op de ogen; De ogen waren (licht) bruin.
- De algemene indruk van de rest van het achterlijf was grauw geel met donker bruin.

Gezien deze kenmerken is onze conclusie dat het een man Zadellibel betrof. Het dier vloog in een open plek op de grens tussen (naald)bos en heide (zie foto 1). Na ongeveer 10 minuten was het dier uit het zicht verdwenen.

Uit enig zoekwerk naar eerdere waarnemingen blijkt dat dit, indien aanvaard door de CWNO waarschijnlijk de 5^e waarneming van een Zadellibel in Nederland is (NVL 2002; WNV, 2006). Men vermoedt dat de Zadellibel vanuit Afrika naar noordelijkere streken trekt. Een zwerver van deze soort kan in principe overal in Nederland aangetroffen worden. De waarneming zegt derhalve niets over de ecologische kwaliteiten van een gebied. Een geval van: op de juiste tijd op de juiste plek.

K.-D. Dijkstra gepromoveerd

Literatuur:

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002, De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna, deel 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Waarnemingsverslag (WNV) 2006 Dagvlinders, nachtvlinders en libellen, EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie

Douwe Schut & Inkie Goijer